

Kraków

Kraków – warto wiedzieć

Powrót Damy

Podczas konferencji prasowej 21 stycznia 2019 roku (pisaaliśmy o tym w PAUzie Akademickiej 458 z 14 lutego 2019 roku) minister Piotr Gliński i dyrektor Muzeum Narodowego Andrzej Betlej złożyli obietnicę, iż jeszcze przed Bożym Narodzeniem miłośnicy sztuki będą mogli oglądać – po dziesięcioletniej przerwie – zbiory Czartoryskich w odremontowanym budynku. I tak się stało. 20 grudnia minionego roku Muzeum Książąt Czartoryskich, będące oddziałem Muzeum Narodowego w Krakowie otworzyło swe drzwi dla zwiedzających. W 26 salach ekspozycyjnych na dwóch piętrach odrestaurowanego Pałacu ponownie zagościła cenna kolekcja dzieł sztuki i pamiątek narodowych. I już na stałe, bo w grudniu 2016 roku państwo polskie odkupiło kolekcję Czartoryskich od spadkobierców.

Przypomnijmy. W 1801 roku księżna Izabela z Flemmingów Czartoryska stworzyła kolekcję pamiątek narodowych. Kolekcjonowane przez nią zbiory były prezentowane w Puławach, w dwóch parkowych pawilonach: Świątyni Sybilli, a od 1809 roku także w Domu Gotyckim. To właśnie w Domu Gotyckim eksponowano *Damę z gronostajem* Leonarda da Vinci oraz *Krajobraz z miłosiernym Samarytaninem* Rembrandta van Rijna. Do pereł w kolekcji Czartoryskich należał wówczas także *Portret młodzieńca* Rafaela Santi (zaginiony podczas II wojny światowej).

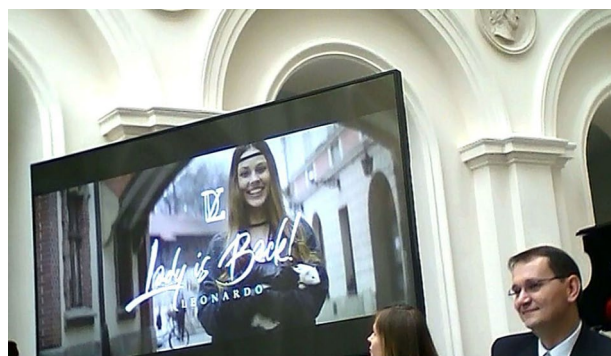
Muzeum nie przetrwało jednak powstania listopadowego, w 1831 roku – po emigracji księcia Adama Jerzego Czartoryskiego – zbiory zostały przewiezione do Paryża. Powróciły do Polski dopiero w 1876 roku, w związku z planowanym otwarciem muzeum w Krakowie. Znaczące straty dla kolekcji przyniosła II wojna światowa. Po wojnie muzeum trafiło pod opiekę Muzeum Narodowego w Krakowie, a w 1991 pod zarząd Fundacji Książąt Czartoryskich. 29 grudnia 2016 roku, dzięki zakupowi rządu RP, kolekcja książąt Czartoryskich stała się integralną częścią Muzeum.

– To szczególny dzień w historii polskiego muzealnictwa. Najstarsze polskie muzeum, bo Muzeum Książąt Czartoryskich o kilka lat „wyprzedziło” powstanie Muzeum Narodowego w Krakowie, zostało wyremontowane, a kolekcja wraca „do domu” – już jako własność państwa polskiego, narodu polskiego. Udostępnienie dzisiaj kolekcji Książąt Czartoryskich stanowi realizację idei księżnej Izabeli Czartoryskiej, aby pamiątki przeszłości dla przyszłych pokoleń gromadzić i dbać o nie tak, jak powinno dbać każde świadome swojej historii państwo – mówił wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego, prof. Piotr Gliński. – To wielkie szczęście, że to nasza decyzja sprawiła, iż dzisiaj muzeum może zostać udostępnione zwiedzającym. To była nasza jako ministerstwa powinność, aby tę najcenniejszą kolekcję sztuki pozostającą w rękach prywatnych zabezpieczyć jako dziedzictwo narodu polskiego – podkreślał minister kultury.

– Kolekcja Czartoryskich to nie tylko Leonardo i Rembrandt. To akt hołdu pruskiego, kronika Jana Długosza – to rzeczy, które definiują naszą historię i tożsamość. Otwarcie Muzeum Książąt Czartoryskich jest zatem wyjątkowym wydarzeniem, nie tylko dla miłośników sztuki. Po kilku latach intensywnej i systematycznej pracy zespołu MNK, prezentujemy muzeum kompletne: dostępne, nowoczesne, bardzo otwarte, ale nawiązujące do tradycji najstarszej w Polsce kolekcji muzealnej – mówił prof. UJ Andrzej Betlej, dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie.

Zaś dr Katarzyna Płonka-Bałus, kuratorka Muzeum Książąt Czartoryskich dodaje: – Wyróżnikiem Muzeum Czartoryskich jest historyczny charakter kolekcji, szcyczącej się

posiadaniem wielu unikatowych dzieł sztuki: obrazów, średnio-wiecznych emalii, rzeźb w kości słoniowej, bursztynie i koralu, ceramiki, weneckich szkielec i augsburskich sreber, perskich kobierców, tkanin, orientalnych i polskich militariów – dzieł niezwyklej urody i wartości artystycznej i historycznej.

Fot. Marian Nowy

Andrzej Betlej z satysfakcją obserwował powrót *Damy z gronostajem* przedstawiony na okolicznościowym spocie. Tym razem (Kraków, XXI wiek) *Dama* przybyła do swej siedziby ...na rowerze

Spacer po 26 latach Muzeum Książąt Czartoryskich rozpoczyna się od Podestu, gdzie prezentowane są dwa monumentalne płótna rodzajowe Jana Piotra Norblina. W dalszej części znajdują się pomieszczenia poświęcone Czartoryskim, stamtąd zwiedzający trafią do sal ukazujących dzieje Polski: od czasów Jagiellonów aż po schyłek I Rzeczypospolitej. Na pierwszym piętrze Muzeum widzowie zobaczą także najpiękniejsze dzieła sztuki sakralnej. Kolejne pomieszczenia przenoszą zwiedzających w zupełnie inną scenografię – świat sztuki Dalekiego Wschodu.

Zwiedzanie drugiego piętra rozpoczyna się od Salonu antycznego, by później przenieść się do sali poświęconej sztuce renesansu. To stamtąd można przejść do pomieszczenia, w którym eksponowana jest *Dama z gronostajem* Leonarda da Vinci. Kolejne przestrzenie zabierają widzów w podróż przez sztukę średniowiecza, sztukę Europy Północnej XV–XVII wieku – aż do czasów Rembrandta. Na drugim piętrze w Sali Polskiej prezentowane są też pamiątki głównie z puławskiej Świątyni Sybilli, a w salach oficyny – zbiory biblioteczne oraz kolekcja grafik i rysunków.

W pierwszy weekend po otwarciu Muzeum ponad 2700 osób odwiedziło Pałac Książąt Czartoryskich.